

De eerste **voetbalclub** in de gemeente Zuidbroek heette **UVV** oftewel **Uiterburen Voetbal Vereniging**.

Het 60 jarig bestaan van ZNC was in 2011, maar de eerste voetbalclub in Zuidbroek was UVV oftewel **Uiterburen Voetbal Vereniging**. Zo rond de jaren 1890 ontstonden overal voetbalverenigingen. Het was in eerste instantie een elitesport maar dat veranderde al snel en rende ook de gewone man zeer bedreven achter de bal aan. In Uiterburen vond men dit eerst maar '*bainentrappery*' maar toch ging men stiekem kijken hoe dat in andere dorpen ging. Boeren stimuleerden de sport en vooral de gezaghebbende Herenboeren vonden dat zij hun arbeiders gemotiveerder aan zich konden binden en de kans op stakingen werd verminderd. '*Geef het volk brood en spelen*'. Mede door de Herenboeren stimulan's ontstonden clubs zoals WVV in Winschoten in het jaar 1896, Be Quick Groningen in 1897, Velocitas te Groningen in 1897 en ook in Sappemeer kwam voetbalclub HSC in 1899. De landbouwers uit Noord- en Zuidbroek vonden dat een voetbalclub van beide gemeenten moest zijn. De oprichting vond plaats in 1899 in de herberg op de Viersprong, later Hotel Schrage en toen Hotel Bont en thans het prachtig gerestaureerde **Wapen van Noordbroek** van beeldend kunstenaar mevrouw Maria Olstoorn. Een stijlvol erfgoedlogies met Bed en Breakfast en galerie en de gemeente heeft dit pand aangewezen als unieke trouwlocatie.

In dit gebouw was in 1899 de oprichtingsvergadering en één van de besluiten was, dat de leden van goede naam en faam moesten zijn en in Noordbroek of Zuidbroek moesten wonen. En om zowel Noordbroek als Zuidbroek niets tekort te willen doen viel het besluit om de pasopgerichte voetbalclub de naam te geven van UVV, **Uiterburen Voetbal Vereniging**. Een der bestuursleden, landbouwer Smid aan de Uiterburen 61, de latere boerderij van Gastman, had een stuk grasland aan de overkant van de weg tegenover zijn boerderij waarop mocht worden gevoetbald. Volgens Jacob van der Woude had zijn Opa en zijn oudooms nog op dat veld gespeeld. De club was echter geen lang leven beschoren want rond 1914

spatte de vereniging UVV uit elkaar. Gezegd werd dat het ene dorp zich achtergesteld voelde tot het andere dorp, echter de 1^e wereldoorlog was hoofdreden geweest. Veel jonge jongens uit Noord- en Zuidbroek werden toen opgeroepen voor de militaire dienst, de zogenaamde mobilisatie. De meeste moesten naar de grens met België om te zorgen dat er geen inval van daaruit door de Duitsers plaatsvond. UVV raakte zoveel voetballers kwijt dat een elftal samenstellen niet mogelijk was. Toen de oorlog in 1918 voorbij was kwamen weer gesprekken op gang om het voetballen weer nieuw leven in te blazen. De heer Ten Berge was de initiatiefnemer en kreeg een aantal prominente inwoners van Zuidbroek bij elkaar in 'Het Oude Rechthuis', de latere ENKABEWinkel van Tuin aan de Kerkstraat. Op 10 september 1919 werd daar Voetbalvereniging Zuidbroek opgericht. De club begon in de Groninger Voetbal Bond (GVB). Het 1^e bestuur bestond uit de heren Jacob ten Berge, Geert Luinge, Luppo Schreuder en A. Stukje. De club werd als gauw met daadkracht ondersteund door enkele prominente mensen uit het dorp zoals dokter de Groot, de heer Tourton-Bruins en de heer Holthuis. Landbouwer Toxopeus stelde een stuk weiland ter beschikking en mede door deze drijfveren kwam de club in korte tijd tot grote bloei. De clubkleuren waren een rood shirt met manchetten en een zwarte broek. Jaarlijks ging de vereniging een klasse omhoog en kwam in de KNVB afdeling Noord terecht. Toen de villa Vredenburg aan de Heiligelaan werd afgebroken werd besloten om op het achtergelegen terrein een sportveld te maken en al snel gaf burgemeester Siemens opdracht om een mooi sportcomplex met een kermisterrein te ontwikkelen dat gratis aan de club werd aangeboden door de gemeente Zuidbroek. Een hele belangrijke rol voor de club vervulde Jacob Jager als secretaris. Hij woonde naast de school aan de Heiligelaan en was vrijwel altijd op het sportveld aanwezig. Voetbal Vereniging Zuidbroek heeft ook een semie-international gehad. Dit was de keeper Arend Vos, bijnaam "Hardekeuste" (oftewel hardekorst). Arend heeft meerdere keren in het Noord-Nederlands elftal gespeeld. Schoenmaker van der Woude die toen in Uiterburen woonde vertelde dat Arend Vos toentertijd in Winschoten op

zijn kousen een penalty heeft genomen en ook had gescoord. In de periode 1940-1945 was er, vooral aan het eind van de oorlog, geen voetbal meer mogelijk. Maar daarna kwam de voetbalclub opnieuw tot grote bloei. Schoenmaker van der Woude in Uiterburen kreeg direct na de oorlog, in het kader van de Marshallhulp, damesschoenen, herenschoenen en werkschoenen uit Canada toegewezen. De werkschoenen hadden stevige neuzen en van der Woude vond deze ook wel geschikt voor de voetballers van Zuidbroek. In zijn werkplaats maakte hij uit het zoolleer noppen en zette deze onder de werkschoenen. Om de schoenen een stevige soepelheid en een goede pasvorm te geven zei van der Woude altijd tegen de voetballers: *'gooi een teil vol lauwwarm water doe dan de schoenen met je sokken aan en ga dan met de schoenen aan een halfuur in het water en ga er daarna een paar uur in lopen'*.

Het werkte prima en het beviel de voetballers heel goed. Abe Lenstra kwam ook regelmatig even op visite bij schoenmaker van der Woude in Uiterburen om de bestelling van zijn eigen voetbalschoenmerk af te leveren. Abe Lenstra had toen zijn meest legendarische wedstrijden al gespeeld maar nog regelmatig schitterde hij op het veld en had een belangrijk aandeel in de doelpunten waardoor hij immens populair was. Mevrouw Strootman was ook net in de winkel en vroeg: "Meneer mag ik wat vragen, bent u Abe Lenstra?"

"Dat ben ik mevrouw."

"O wat mooi dat ik u hier mag ontmoeten...."

Schoenmaker van der Woude was in die tijd jeugdleider en scheidsrechter bij de jeugd. Het is wel eens gebeurd dat hij door zijn werk niet kon fluiten en dan zei hij tegen zijn zoon Jacob: *'Hier heb je de kaarten van de jongens en red je er maar even uit.'*

Jacob van der Woude vertelde in 2012: *'Ik weet dat ik met vader naar alle promotie wedstrijden ging. Dat was spannend thuis, het ging om te promoveren naar de 2^e klasse KNVB. Er werd gespeeld tegen Veelerveen, Neptunia, Eext en Germanicus. Het bestuur bestond toen uit de heren Frederik Koetje, Bakker Jan Smit sr, Willem Hartman, Thomas Lening en Gerard (Broer) Jonker. Ik weet nog dat de familie Koetje bezoek had van een familie van de club Germanicus uit Coevorden. Zij kregen ook nog extra supporters uit die plaats op bezoek. Het resultaat van de promotie competitie was geweldig. Er moest alleen nog gespeeld worden in een soort beslissing wedstrijd tegen Woltersum. Mijn vader had geregeld, dat wij nog met de bodewagen van Bode Bos konden meerijden. Zuidbroek verloor met 3-2. Mijn vader was in mineur. De zondag er op kwam Woltersum naar de Heiligelaan. Geloof het maar, want Zuidbroek won met 5-0. Er volgde een 3^e wedstrijd voor de beslissing op het neutrale terrein van HSC. Heel Zuidbroek ging op de fiets naar Sappemeer. Het veld lag toen nog achter de gasfabriek en het stond rondom het veld bomvol. Zuidbroek won met 1-0 en was 2^e klasser KNVB. Ik weet nog, dat de 1^e wedstrijd was tegen Noordster uit Oude Pekela en dat de wedstrijd werd gestaakt omdat Thomas Lening zijn been brak in een schermutseling voor het doel. Voetbalclub Zuidbroek had direct na de oorlog zeer goede spelers in het elftal en dat bleek aan het einde van de competitie. Elke maandag stond er weer volop commentaar met foto's in de Noord-Ooster courant. Als Veendam, Zwartemeer of WVV op bezoek kwamen stonden de toeschouwers rijendik langs de lijn. De Zuidbroeksters wonnen van de koploper Zwartemeer uit met 7-3 en van nummer 2 Veendam met 3-1. Met een prachtig doelpunt van af de zijlijn van Frans Buurke. Zuidbroek had in die tijd 2 Noordbroeksters in het elftal namelijk Frans Buurke en Fokko Roelfsema. Regelmatig stond er een foto's van Harm (Appie) Zuidema (bijgenaamd Poephappel) en keeper Alie Bartelds (bijgenaamd Rooie Alie) in de krant omdat zij weer opnieuw de voetbalvereniging Zuidbroek met de andere spelers aan de overwinning hadden geholpen. Toch ging het in het seizoen 1950-1951 fout. Men verloor de laatste*

wedstrijd tegen Muntendam met 3-0 en er werd gedegradeerd naar de derde klas. Ook in Noordbroek ging het fout met de club. In juli 1951 was er een voorbespreking tussen beide verenigingen. En er werd besloten in Uiterburen te vergaderen op de grens van beide plaatsen. De fusie vergadering viel bijna plaats op de plek waar ooit het voetbal begon met beide dorpen. Namelijk naast het voormalig voetbalveld van UVV in het café van de familie De Vries. Mijn vader kwam 's avonds op 23 juli 1951 laat thuis en zei toen tegen mijn moeder op zijn Gronings: " 't Is lukt wicht, ze binnen weer bie mekaar" Opa van der Woude vroeg aan mijn vader 'de volgende dag: "Is 't weer UVV worden?" "Nee", zei mijn vader, "dat mocht niet van de KNVB, want er was al een club die zo heette. De nieuwe club krijgt de naam van ZNC oftewel Zuidbroek-Noordbroek-Combinatie." Ook bij de nieuwe club werd mijn vader jeugdleider. Ik zelf heb in het 2^e elftal van de adspiranten gespeeld, maar mocht van mijn vader niet in het 1^e team want men zou kunnen zeggen dat ik werd voorgetrokken. Ik heb er niet onder geleden en speelde later tijdens mijn militaire dienstitijd mee in een elftal waar men een speler te kort kwam. Ik heb in het 4e elftal nog met Harm (Appie) Zuidema gespeeld en die riep altijd: "Tikkie Jacob".

Ja, Appie was een geweldige voetballer.

Wat door de 1e wereldoorlog verdween kwam in 1951 weer tot stand onder een andere naam geen UVV maar ZNC.

Rienus Huis
06-25043902
rienus@makelaarhuis.nl

In café de Vries werd in 1951 voetbalvereniging ZNC opgericht. Hendrik de Vries met viool achter de tap. Knelis Stelling hangt genoeglijk over de Biedermeijer tapkast. Aan een stok hangen droge worsten van slagerij Kor uit Zuidbroek.

ZNCers van 1948.

Oude verhalen roepen altijd oude herinneringen op. Zo ook het verhaal in Tussenklappen van enkele weken terug over Uiterburen Voetbal Vereniging (UVV) en ZNC.

Dan duiken mensen in de fotoalbums van weleer en komen, soms vergeelde, foto's weer voor de dag met de daaraan verbonden mooie verhalen. Anneke Jager-Bartelds, de dochter van oud topvoetballer Alie Bartelds (Rooie Alie) bracht mij enkele elftalfoto's uit 1948 met de vraag hoe de spelers heten. Anneke wist er wel een aantal en ze vertelde er nog mooie verhalen bij, dat haar vader altijd een stopwoord "Ho maar" riep als de bal bij hem in de buurt kwam. Buurman Luitje Schreuder wist ook nog een paar namen en zei: "*leefde broer Jan nou nog maar dan kon die ze zo opnoemen*".

Graag ontvangen we van de geachte lezers de namen van de voetballers op de foto's.

Rienus Huis
06-25043902
rienus@makelaarhuis.nl

Stand v.l.n.r. 1.Frans Buurke, 2.Jan Schreuder (Jan Knieze), 3. H. (Appie) Zuidema (Poephappel), 4. Frans Wuits, 5. Alie Bartelds (Rooie Alie) In het midden; 6 Gerrit Klat.

Zittend v.l.n.r. 1. Fokko Roelfsema, 2. Aaldrik van der Wijk, 3. Jan Klad (Pommeltje), Thomas Lenting (Thomas Bok), Hendrik van den Berg (Akobello)

Staan v.l.n.r. Jan Nijhoff (koplul), 2. Frans Buurke, 3. Jan Schreuder(JanKnieze), 4 Jan Lenting (Jan Bokje), 5. Gerrit Klat, 6. Appie Zuidema (Poephappel), 7. Johan Lutterop, trainer ??

Zittend v.l.n.r. 1 Fokko Roelfsema, 2. Aaldrik van Wijk, 3. Alie Bartelds, 4. Thomas Lenting(Thomas Bok) 5.Uupko Venema (Rooie Uupko)